

Załącznik do Uchwały Nr XLVIII/486/18
Rady Miejskiej w Wyszowie
z dnia 15 lutego 2018 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2018 - 2020

Wyszków, grudzień 2017 r.
SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie	3
I. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych	5
II. Adresaci programu	10
III. Realizatorzy/Partnerzy.....	11
IV. Cele programu wspierania rodziny	11
V. Realizacja postawionych celów – zadania	12
VI. Harmonogram realizacji programu	13
VII. Przewidywane efekty i rezultaty	13
VIII. Wskaźniki ewaluacji programu	13
IX. Potrzeby w zakresie wsparcia rodziny.....	13
X. Źródła finansowania.....	14
XI. Monitorowanie.....	14
XII. Zakończenie.....	14

WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny w gminie Wyszaków na lata 2018-2020 jest realizacją obowiązku nałożonego na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to ustawa nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z powyższą ustawą samorząd gminny powinien realizować następujące zadania:

1. Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
2. Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
4. Finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające.
5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego.
7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem i przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Niniejszy program został opracowany w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Głównym celem programu jest szeroko rozumiana pomoc rodzinie wychowującej dziecko. Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych. Na osobach dorosłych ciąży obowiązek zapewnienia dzieciom właściwych warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Dziecko ma prawo do wychowywania się w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Dlatego też w programie położono nacisk na pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dysfunkcyjnym i wieloprogowym. Istotnym elementem programu są również działania profilaktyczne, integracyjne, aktywizujące, zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Podstawą działań jest nie tylko przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich, ale też pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w funkcjonowaniu spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i organami pomocniczymi, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017r. poz. 697 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2017r. poz. 1769, z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016r., poz. 487 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016r. poz. 224 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010r. nr 234, poz.1536 z póź. zm.).

Mając na uwadze zapisy Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014-2020, niniejszy dokument wpisuje się i odnosi do kanonu dokumentów polityki społecznej w wymiarze lokalnym, wojewódzkim, krajowym i europejskim.

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego
- usług opiekuńczych i specjalistycznych
- pomocy prawnej
- organizowania grup wsparcia lub grup samopomocowych

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informacje o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i po analizie sytuacji może zawnioskować o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Współpraca między rodziną a asystentem opiera się na wspólnym opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną.

W zależności od indywidualnej sytuacji rodziny plan pracy obejmuje udzielenie przez asystenta wsparcia w następujących obszarach:

1. w poprawie sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
2. pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
3. pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
4. pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
5. motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
6. motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,

7. udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
8. prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

Do zadań asystenta rodziny należy również:

1. prowadzenie dokumentacji dotyczącej prowadzenia pracy z rodziną,
2. sporządzenie okresowej oceny sytuacji rodziny,
3. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
4. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą roboczą,
5. podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia życia lub bezpieczeństwa dziecka i rodziny.

I. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych

Gmina Wyszaków to gmina miejsko - wiejska, w skład której wchodzi 27 sołectw. Położona jest w środkowo-wschodniej części województwa mazowieckiego.

Według stanu na dzień 12 listopada 2016r. gminę Wyszaków zamieszkiwało 20 117 kobiet i 19 146 mężczyzn, łącznie osób 39 263 w tym 8 416 dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia. (*Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie Wydział Ogólny i Spraw Obywatelskich*)

Stopa bezrobocia w powiecie wyszkowskim na dzień 30.11.2016r. wynosiła 7,1% (w 2015r. - 8,5%), natomiast w województwie mazowieckim na dzień 31.12.2016. - 7,2% (w 2015r. - 8,4%), a w kraju na koniec grudnia 2016r. stopa bezrobocia wyniosła - 8,3% (w 2015r. - 9%).

Dane dotyczące zjawiska bezrobocia na terenie powiatu wyszkowskiego i gminy Wyszaków (stan na 31.12.2016r.) wg Powiatowego Urzędu Pracy w Wyszakowie:

	Powiat w tym	Gmina
• liczba zarejestrowanych bezrobotnych, ogółem:	2103	1162
w tym kobiet	1012	571
• liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku:	362	204
w tym kobiet	207	111
Struktura wiekowa bezrobotnych:	Powiat	Gmina
Przedział wiekowy 18-24	396	184
25-34	611	344
35-44	368	195
45-54	362	216
55 -59	230	134
60 i więcej	136	87
Poziom wykształcenia zarejestrowanych:	Powiat	Gmina
• wyższe	229	152
• policealne i średnie zawodowe	503	272
• średnie ogólnokształcące	255	132
• zasadnicze zawodowe	535	306

• gimnazjalne i poniżej	581	300
Czas pozostawania bezrobotnych bez pracy:	Powiat	Gmina
• do 1 m-ca	257	147
• 1-3 m-cy	531	285
• 3-6 m-cy	379	223
• 6-12 m-cy	351	191
• 12 do 24 m-cy	321	176
• więcej niż 24 m-ce	264	140
Zarejestrowani bezrobotni niepełnosprawni:	Powiat	Gmina
• ogółem	118	74
w tym kobiety :	53	34
Ilość bezrobotnych uczestniczących w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu:	Powiat	Gmina
• prace interwencyjne	222	97
• roboty publiczne	38	7
• szkolenia	57	31
• staże zawodowe	501	236
• środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	93	60
• prace społecznie użyteczne	114	59
• w ramach PAI	8	8
• refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	47	33
• zatrudnione w ramach świadczenia aktywizacyjnego	152	98
• zatrudnione w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	17	11
• bon na zasiedlenie	4	1
• refundacja części kosztów poniesionych na wynagrodzenia nagrody oraz składki na ubezpieczenie społeczne skierowanego/ych bezrobotnego/ych do 30 roku życia.	160	79

Z analizy powyższych danych wynika, że w 2016r. w stosunku do roku 2015 stopa bezrobocia zmniejszyła się w powiecie wyszkowskim o 1,4%. Liczba osób bezrobotnych w powiecie zmniejszyła się o 386 osób, natomiast w gminie o 153 osoby. Największy odsetek osób bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-34 lata. Szczególnie niekorzystny wpływ na jednostkę oraz rodzinę ma długotrwałe bezrobocie a tym samym brak uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych. Choć malejąca stopniowo grupa osób w wieku produkcyjnym (*ogólne dane demograficzne*) może korzystnie wpłynąć na statystyczny poziom bezrobocia, to w dłuższym okresie czasu należy liczyć się z negatywnymi skutkami starzenia się społeczeństwa i zwiększonym obciążeniem ochrony zdrowia, jak również mniejszą dietnością rodzin. Rządowy Program Wspierania Rodziny w Wychowywaniu Dzieci 500+ wprowadzony w 2016 r poprawił jakość życia rodzin, ograniczył ubóstwo i być może w dłuższej perspektywie będzie miał wpływ na zwiększenie liczby urodzeń. Jedną w tak krótkim czasie trudno jest dokonać właściwej oceny i przewidzieć efekty programu.

Oprócz kwestii bezrobocia w Gminie Wyszków występują inne problemy społeczne, które w sposób pośredni bądź bezpośredni rzutują na funkcjonowanie rodzin. Najbardziej

jednak niepokojące są patologie społeczne. Do najczęściej rozpowszechnionych możemy zaliczyć alkoholizm, narkomanię oraz przestępczość. Skutkiem występujących patologii może być: przemoc w rodzinie, agresja, rozpad więzi rodzinnych, bezrobocie, brak poczucia stabilizacji i bezpieczeństwa, a co za tym idzie problemy dotyczące właściwej opieki i wychowania dzieci.

Dane zawarte w sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2012 – 2016. dostarczają informacji na temat przemocy w rodzinie w gminie Wyszaków. W 2016r. do przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wpłynęło 99 „Niebieskich Kart - A” , z czego 82 wszczyła nową procedurę w tym:

- z Ośrodka Pomocy Społecznej – 13 (w 2015 r. - 15),
- z GKRPA – 3 (w 2015 – 8),
- ze służby zdrowia – 21 (w 2015 - 18),
- z oświaty – 2 (w 2015– 0),
- z Policji – 43 (w 2015 – 21).

W ramach procedury Niebieskie Karty w 2016r. zostało powołanych 83 grupy robocze. W ramach tych grup odbyło się 281 spotkań.

Osoby doznające przemocy w rodzinie wymagają różnorodnego wsparcia w tym schronienia, poradnictwa oraz szeroko rozumianej pracy socjalnej. Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszakowie oprócz bezpośredniej pomocy skierowanej do osób doznających przemocy w rodzinie, pracuje też z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc. Ponadto prowadzony jest monitoring sytuacji rodzinnej także po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.

Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Wyszakowie pokazują skalę zjawiska oraz działania podejmowane wobec „ofiar i sprawców” przemocy w rodzinie.

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą – ogółem - **81**,

- kobiety – **71**

- mężczyźni – **3**

- nieletni – **7**.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie ogółem – **75**,

- kobiety – **4**

- mężczyźni – **71**

- nieletni – **0**.

Liczba osób zatrzymanych, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie (ogółem) – **34**,

- kobiet – **0**

- mężczyzn – **34**.

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu (ogółem) – **54**,

- kobiet – **0**

- mężczyzn – **54**

- nieletnich – **0**.

Liczba osób doprowadzonych do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych do wytrzeźwienia (ogółem) – **34**,

- kobiet – **0**

- mężczyzn – **34**

- nieletni – **0**.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” zostało wszczętych 51 postępowań przygotowawczych z art. 207 kk. (...*znęcanie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy (...)*), z czego 19 zostało zakończonych sporządzeniem aktu oskarżenia. Ponadto przeprowadzono 50 postępowań w ramach czynności sprawdzających w kierunku art. 207 kk., które w 21 przypadkach zostały zakończone wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia (powyższe dane dotyczą powiatu wyszkowskiego).

Działania podjęte przez Sąd Rejonowy w Wyszkowie /dane dotyczą powiatu wyszkowskiego/:

1. Liczba dozorów kuratorskich w związku z art. 207 kk – 22.

2. Nadzory w sprawach opiekuńczych (różne formy przemocy) – 51.

3. Nadzory dotyczące osób uzależnionych od alkoholu – 94.

Trudna sytuacja życiowa ma bezpośredni wpływ na codzienne funkcjonowanie rodzin i jednostek. Rodziny potrzebują wsparcia na różnych etapach swojego życia. Działania te są wpisane w pracę Gminnego Punktu Promocji Zdrowia i Profilaktyki, który świadczy pomoc w zakresie profilaktyki, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przed przemocą w rodzinie. W punkcie działają grupy wsparcia oraz grupa korekcyjno - edukacyjna dla sprawców przemocy w rodzinie.

Obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego jest wspieranie rodzin *przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Skuteczna pomoc w tym zakresie może być osiągnięta jeśli będzie przebiegać przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.*

Gminny system wsparcia rodziny powinien zapewniać szeroki wachlarz pomocy dla rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej oraz stwarzać możliwości skorzystania ze wsparcia odpowiednio do problemów występujących w rodzinie. Głównymi filarami tego systemu są pracownicy socjalni i asystenci rodziny.

Do najważniejszych zadań pracowników socjalnych należy pomoc rodzinom potrzebującym, prawidłowe rozpoznanie ich sytuacji oraz monitorowanie podejmowanych działań.

Ponadto niezwykle istotne jest dokonywanie analiz i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń. W tej sytuacji pracownicy socjalni przeprowadzają rodzinny wywiad środowiskowy. W związku z prowadzoną przez pracowników działalnością ważne jest, aby każdy z nich posiadał odpowiednią wiedzę specjalistyczną z zakresu pomocy społecznej oraz powinien umiejętnie posługiwać się odpowiednimi przepisami prawa. Jeżeli z przeprowadzonej analizy sytuacji wynika, konieczność przydzielenia rodzinie asystenta to pracownik socjalny występuje z wnioskiem o jego przydzielenie do dyrektora ośrodka pomocy społecznej.

W 2016r. wsparciem asystenta rodziny objętych było 43 rodziny z dziećmi (83 osoby). Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie zatrudniał 3 asystentów na podstawie umowy zlecenia. Rodziny objęte asystą typowane były przez pracowników socjalnych, w tym również we współpracy z kuratorami rodzinnymi. Asystenturą rodzinną w pierwszej kolejności objęto rodziny, przejawiające największe trudności w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci, a tym samym zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Praca asystenta odbywa się zawsze w miejscu zamieszkania rodziny. Pod opieką jednego asystenta nie może pozostawać więcej niż 15 rodzin. Asystenci pracują w zadaniowym czasie pracy. Warunki te umożliwiają intensyfikację i indywidualizację pracy z rodzinami w niwelowaniu ich trudności, błędów, braku umiejętności sprawowania właściwej opieki. Asystenci uczą ekonomicznego gospodarowania budżetem domowym, wypełniania codziennych obowiązków związanych z prowadzeniem domu, utrzymywania czystości również osobistej, załatwiania spraw urzędowych, wyrabiają nawyki kontaktu z placówkami opieki zdrowotnej, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami, motywują do podejmowania terapii uzależnień, poszukiwania pracy lub uzyskania i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pomagają w sporządzaniu pism, wniosków, podań. Zachęcają i uświadamiają rodzinom korzyści z uzyskania wsparcia w placówkach i instytucjach działających na rzecz dzieci i rodzin.

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymane wsparcie, chęci wprowadzania w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych i pełnienia ról społecznych.

Mimo wszechstronnych działań na rzecz dziecka i rodziny, jak również szeroko prowadzonej pracy socjalnej w 2016r. z terenu miasta i gminy Wyszaków w różnych formach pieczy zastępczej umieszczono 6 dzieci z 5 rodzin. Koszt pobytu w pieczy zastępczej wszystkich dzieci, za które ponoszona jest odpłatność 10% i 30% całkowitych kosztów utrzymania wyniósł w 2016r. - 189 940,69zł. Do rodzin biologicznych powróciło
Inne dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyszkanie obrazują liczbę wszystkich środowisk objętych pomocą w roku 2015/2016.

Tabela nr 1. Liczba środowisk objętych pomocą społeczną w gminie Wyszaków

Główny powód przyznania pomocy społecznej	2015	2016
bezrobocie	341	278
ubóstwo	584	591
potrzeba ochrony macierzyństwa	57	59
długotrwała choroba	394	404
bezradność w sprawach opiekuń.-wych.	202	186
- w tym w rodzinach wielodzietnych	65	52
- rodzinach niepełnych	124	119
niepełnosprawność	440	427
alkoholizm	55	43

Główny powód przyznania pomocy społecznej	2015	2016
inne	63	55

W/w dane nie sumują się, w rodzinach może występować jednocześnie kilka przyczyn ubiegania się o pomoc.

W/w dane nie sumują się, w rodzinach występuje jednocześnie wiele dysfunkcji- bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, samotne macierzyństwo itp. Jak wynika z analizy powyższych danych najliczniejszą grupą klientów są rodziny z problemem ubóstwa, drugim poważnym problemem jest niepełnosprawność, kolejnym długotrwała choroba i bezrobocie. Ogółem w 2016r. Pomocą społeczną zostało objętych **1 158 rodzin** (środowisk) tj. w formie pomocy finansowej, pomocy niefinansowej i pracy socjalnej.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Zaniechanie działań wobec rodzin, które znalazły się w trudnych sytuacjach życiowych takich jak: uzależnienia, przemoc w rodzinie, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych oraz różnego rodzaju negatywne zdarzenia może doprowadzić do degradacji rodziny a w konsekwencji do umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną.

Istotnym elementem diagnozy jest analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny. Analiza SWOT w tym obszarze zawiera poniższa tabela.

Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca instytucji działających na rzecz rodziny, - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny, - dobre rozeznanie środowiska lokalnego- diagnoza, - podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniu dzieci poza ich rodziną biologiczną, - profesjonalna praca służb pomocy społecznej, - zatrudnienie asystentów rodzin pozwalające na efektywne budowanie mechanizmów współpracy z rodziną i dzieckiem w środowisku naturalnym, - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych świadczonych dla rodzin, - szeroko rozumiana praca socjalna, - placówki dziennego wsparcia dla dzieci, - zajęcia pozalekcyjne dla dzieci, - realizacja Rządowego Programu Wspierania Rodziny w Wychowywaniu Dzieci 500+. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpad bądź zanik więzi rodzinnych, - zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, - mała aktywność rodzin do samoorganizacji „grup wsparcia” lub „grup samopomocowych”, - brak motywacji do podejmowania działań w zakresie aktywizacji zawodowej przez rodziny dysfunkcyjne, - roszczeniowość klientów korzystających ze wsparcia pomocy społecznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - udzielanie rodzinom konsultacji i specjalistycznego poradnictwa (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna), - wzrost świadomości dot. korzyści z podjęcie przez rodziny współpracy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, - kontynuowanie usług świadczonych przez asystentów rodzin (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych), 	<ul style="list-style-type: none"> - osłabienie /zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia”, - zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”, - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne, - długotrwały i trudno mierzalny proces przywracania

-wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.	rodzynie zdolności prawidłowego funkcjonowania, - brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych opiekuńczo i wychowawczo, - niewłaściwe wydatkowanie środków finansowych z Rządowego Programu Wspierania Rodziny w Wychowywaniu Dzieci 500+.
--	--

II. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe na terenie gminy i miasta Wyszaków, przejawiające problemy opiekuńczo-wychowawcze, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takie, które chcą współpracować na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi.

Program kierowany jest głównie do :

- rodzin niepełnych,
- rodzin wielodzietnych,
- rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym
- małoletnich matek,
- rodzin wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat,
- rodzin zmagającym się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania,
- rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka,
- rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych i zagrożonych kryzysem, w których występują konflikty, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo i inne negatywne zjawiska zachodzące w rodzinach,
- rodzin dotkniętych przemocą,
- rodzin naturalnych w związku z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej.

III. REALIZATORZY / PARTNERZY PROGRAMU

Ośrodek Pomocy Społecznej, pełni funkcję organizatora pracy z rodziną.

Na terenie gminy Wyszaków działają podmioty, które poprzez swoją pracę z dzieckiem, rodziną oraz środowiskiem lokalnym, powinny tworzyć lokalny system opieki nad dzieckiem i rodziną we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wyszakowie:

- Urząd Miejski w Wyszakowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wyszakowie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wyszakowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wyszakowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Wyszakowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Wyszakowie,
- Sąd Rejonowy w Wyszakowie
- placówki oświatowe,
- placówki wsparcia dziennego,
- zakłady opieki zdrowotnej,

- Dom Dziecka w Wyszku
- organizacje pozarządowe,
- parafie i związki wyznaniowe.

IV. CELE PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Cel główny :

Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez zintegrowane i spójne działanie na rzecz dziecka i rodziny w gminie Wyszku w zakresie wzmocnienia roli i funkcji rodziny będącej naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka.

Cele szczegółowe

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.
2. Rozwój konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego oraz dostęp do terapii i mediacji rodzinnych.
3. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych.
4. Działania edukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i rodziców w tym promowanie właściwych postaw rodzicielskich poprzez uczestnictwo rodzin w projektach do nich kierowanych.
5. Rozwój placówek wsparcia dziennego.
6. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych i monitorowanie środowisk rodzinnych przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.
7. Stwarzanie rodzinom możliwości w organizowaniu grup wsparcia, samopomocowych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
8. Współpraca z osobami, instytucjami i organizacjami pracującymi z dziećmi i rodzicami.
9. Podejmowanie wszechstronnych działań w kierunku powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

V. REALIZACJA POSTAWIONYCH CELÓW – ZADANIA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszku jest głównym realizatorem programu, który we współpracy z w/w podmiotami będzie podejmował szeroko rozumiane działania mające na celu pomoc rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do właściwego wypełniania funkcji rodzicielskich oraz odpowiedniego, właściwego pełnienia ról społecznych.

Realizacja postawionych celów będzie przebiegać poprzez:

1. Rozpoznanie środowiska lokalnego w formie diagnozowania potrzeb społecznych.
2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno- bytowej, w tym objęcie dożywianiem wszystkich dzieci, które tego wymagają.
3. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wieloprotblemowych.
4. Wspieranie rodzin zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego.
5. Propagowanie idei tworzenia oraz rozwój już istniejących ośrodków wsparcia dziennego.
6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

7. Wspieranie działań prowadzonych przez instytucje, organizacje społeczne i osoby fizyczne na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.
8. Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodziny.
9. Organizowanie szkoleń, prelekcji, konferencji z zakresu problematyki rodzinnej dla pracowników instytucji wspierających rodzinę.
10. Organizowanie porad i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.
11. Rozwój usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
12. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych,
13. Poszerzanie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w tym zwiększenie bezpłatnych konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych dla rodzin doświadczających trudności opiekuńczo- wychowawczych.
14. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.
15. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
16. Informowanie o możliwości i dostępie uzyskania pomocy dla rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
17. Pozyskanie środków na zadania związane z realizacją programu w formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, środków unijnych.

VI. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja programu odbywać się będzie na zasadach współpracy z partnerami wyszczególnionymi w programie. Zdania będą realizowane w sposób ciągły i systematyczny w ramach czasowych objętych programem tj. w latach 2018- 2020.

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY I REZULTATY

1. Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci, młodzieży i rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zminimalizowanie liczby dzieci kierowanych do pieczy zastępczej.
3. Zwiększenie dostępności rodziny do poradnictwa specjalistycznego.
4. Wzmocnienie więzi rodzinnych.
5. Nabycie przez rodzinę umiejętności i wiedzy na temat właściwego rozwiązywania konfliktów emocjonalnych, wewnątrzrodzinnych oraz w odniesieniu do dzieci właściwe rozwiązywanie konfliktów w środowisku szkolnym i grupie rówieśniczej.
6. Integracja społeczności lokalnej i rozwój grup samopomocowych.
7. Wzrost kompetencji i aktywności rodzin oraz poziomu ich zaangażowania w życie społeczne.
8. Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych.
9. Skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów.

VIII. WSKAŹNIKI EWALUACJI PROGRAMU

Wskaźnikami osiągnięcia zamierzonych celów będzie analiza następujących danych:

1. Ilość rodzin przezywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych objętych wsparciem asystentów rodzin.
2. Ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów.
3. Ilość dzieci powracających z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej
4. Ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu zgodnie z obowiązującymi normami społecznymi, w tym ilość rodzin które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem rodziny.

IX. POTRZEBY W ZAKRESIE WSPARCIA RODZINY

1. Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny w związku z rosnącym zapotrzebowaniem na tego rodzaju wsparcie
2. Zapewnienie warunków lokalowych do pracy administracyjnej asystentów rodziny
3. Zmiana formy zatrudnienia asystentów rodziny (umowa o pracę)
4. zapewnienie odpowiednich środków finansowych zabezpieczających wszystkie potrzeby związane z realizacją programu

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Realizacja zadań programu może być finansowana:

1. ze środków własnych budżetu samorządu terytorialnego,
2. ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł,
3. z dotacji celowych z budżetu państwa.

XI. MONITOROWANIE

Monitoringiem Programu zajmować się będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie na podstawie pozyskiwanych informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy uzyskiwanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań. Celem bieżącego monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami, na bieżąco będą one weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej. Sprawozdania z realizacji programu przedkładane będą w terminie do 31 marca, każdego kolejnego roku w okresie jego obowiązywania.

XII. ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci. Wskazane zadania do realizacji celów zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające. Należy podkreślić, że wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmacniania więzi w całej społeczności. W rodzinę należy inwestować i wierzyć w możliwość samodzielnego wykonywania podstawowych funkcji.

W rodzinie wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie swej dorosłości kształtują społeczeństwo.

Dzięki uzyskanemu przez rodzinę wsparciu zmieniają się relacje panujące w rodzinie, eliminowane są błędy wychowawcze, rodzice dzięki stałemu motywowaniu przez asystenta rodziny biorą udział w różnego rodzaju działaniach na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin, dzieci uczestniczą w zajęciach pozaszkolnych czy też w zajęciach z pedagogiem. Wieloaspektowa praca z rodziną naturalną, ochrona odpowiedniego poziomu życia rodziny oraz rozwój specjalistycznego wsparcia pozwoli na ograniczenie umieszczania dzieci w różnych formach pieczy zastępczej.

Przewodnicząca Rady

Elżbieta Piórkowska

Niniejszy dokument został przygotowany przez:
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyszkanie